

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **N. V. I.**, zastoupeného Mgr. Janou Hladíkovou, advokátkou se sídlem Pardubice, 17. listopadu 623, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2002, č. j. OAM-4511/VL-19-04-BZ-2002, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 18. 3. 2004, č. j. 52 Az 6/2003-52,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokátky Mgr. Jany Hladíkové **s e u r č u j e** částkou 2 150 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 22. 10. 2002, č. j. OAM-4511/VL-19-04-BZ-2002, žalovaný zamítl žalobcovu žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Dále rozhodl o neudělení azylu žalobci podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, a o nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného se žalobce domáhal přezkoumání případu ve vztahu k jeho jednotlivé osobnosti, tedy aby na něho nebylo pohlíženo jako na řadového bulharského občana. V doplnění žaloby k výzvě soudu citoval řadu ustanovení správního řádu, která žalovaný v řízení porušil, a trval na tom, že splnil zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu nebo alespoň pro vztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Ke skutkovým důvodům odkázal na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a další spisový materiál. Navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 18. 3. 2004. V odůvodnění se ztotožnil se žalovaným v tom, že Bulharsko je ve vztahu k žalobci bezpečnou zemí původu. Dále shledal, že žalovaný vycházel z dostatečných podkladů, zjištěné skutečnosti zákonným způsobem zhodnotil a napadené rozhodnutí řádně odůvodnil.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost, doplněnou k výzvě soudu podáním ze dne 2. 5. 2005, založenou na důvodech uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s, tedy na nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a dále na vadě řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost. Uvedl, že v daném případě se žalovaný ani soud nezabývali prokázáním skutečnosti, zda i ve vztahu k žalobci je Bulharsko bezpečnou zemí původu, když byl pronásledován místní mafií VIS a bylo mu vyhrožováno. Žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a neopatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí, čímž porušil § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu. Žalovaný též řádně nezjistil a neodůvodnil neudělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Krajský soud pak nepřezkoumal, zda byly dodrženy meze správního uvážení. Ze všech uvedených důvodů žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Závěrem žalobce požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Stěžovatel zejména napadl správnost závěru žalovaného a krajského soudu, zda lze Bulharsko v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu či nikoliv.

Bezpečnou zemí původu se rozumí podle § 2 odst. 1 zákona o azylu *„stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, v němž státní moc dodržuje lidská práva a je způsobilá zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů; který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12; který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách; a který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.“* I u zemí, jež splňují všechny tyto požadavky kladené zákonem o azylu, lze zjistit v oblasti lidských práv různé problémy,

což je ovšem samo o sobě a nazíráno komplexně z kategorie bezpečných zemí původu nediskvalifikuje. U těchto zemí se pak má za dostatečně prokázané, že jsou v nich lidská práva prosazována v dostatečné intenzitě a s možností efektivní nápravy v případě jejich porušení, a právě proto jsou žádosti o azyl u žadatelů přicházejících z těchto zemí zamítány jako zjevně nedůvodné.

Ostatně ani v posuzovaném případě stěžovatel neprokázal, že by Bulharská republika selhala v ochraně jeho práv ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Žalovaný ve správním řízení shromáždil dostatek podkladů, které jej opravňovaly k závěru, že Bulharsko je zemí, kterou je možno považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu. Všechny podmínky uvedené v citovaném ustanovení pro prohlášení Bulharska za bezpečnou zemi původu byly ve správním řízení zjištěny a doloženy příslušnými zprávami o situaci v Bulharsku [a to zejména Zprávami Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Bulharsku za období 1997 – 2001, informacemi z databáze České tiskové kanceláře za období 1999-2002 a zprávami Ministerstva zahraničních věcí ČR (Zastupitelského úřadu Sofie)], z nichž žalovaný při svém rozhodování vycházel a jež se promítly do jeho rozhodnutí. Žalovaný se v něm rovněž zabýval otázkou, zda lze Bulharsko považovat za bezpečnou zemi původu i ve vztahu ke stěžovateli samému, neboť pozitivní odpověď na tuto otázku je podmínkou aplikace § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu v každém konkrétním případě. Jak plyne ze správního spisu, stěžovatel byl v Bulharsku vystaven výhrůžkám a vydírání ze strany soukromých osob (mafie VIS) kvůli požadovanému převodu lesních pozemků. Na toto trestné jednání reagoval oznámením věci místní policii; poté, co uvedená složka policie zůstávala nečinná, však již nekontaktoval tuto či vyšší policejní složku ani jiný státní orgán. Tyto skutečnosti však nemohou nic změnit na závěru správního orgánu a poté i krajského soudu o tom, že trestné činy, jichž se stěžovatel stal obětí, nejsou pronásledováním ve smyslu zákona o azylu, neboť v první řadě nebyly motivovány stěžovatelovými politickými postoji či některou z jeho sociálních charakteristik, jak jsou uvedeny v § 12 písm. b) zákona o azylu. Potíže, jež měl v zemi původu, nepocházely přímo od veřejné moci a stěžovatel sám dostatečně nevyužil nástroje poskytované bulharským právem ke své ochraně. Podstatný je totiž přístup státní moci k nezákonným činům jednotlivců, tedy to, zda státní moc takovým činům čelí, nebo zda jim jen bezmocně přihlíží. V této souvislosti žalovaný řádně zjistil (na základě informací Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 9. 8. 1999, č. j. 126.737/99-LP, ze dne 5. 12. 2001, č. j. 14077/2001-LP, a ze dne 10. 9. 1999, č. j. 129.245/99-LP) jak možnost bulharských občanů obracet se se stížnostmi na postup policejních orgánů na vyšší složky, tak skutečnost, že mafiánské struktury jako VIS, SIC a další, ztratily ekonomickou základnu pro svou činnost a byly zlikvidovány. Za této situace pak nelze tvrdit, že ve správním či soudním řízení vyšlo najevo cokoli, co by svědčilo o tom, že Bulharskou republiku nelze ve stěžovatelově případě považovat za bezpečnou zemi původu, nesplňující výše uvedená definiční kritéria.

V dané věci tak žalovaný správně ve lhůtě stanovené v § 16 odst. 2 zákona o azylu rozhodl o zamítnutí žádosti stěžovatele o azyl pro zjevnou nedůvodnost ve smyslu § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, když zjistil, že stěžovatel přišel ze státu, který Česká republika považuje obecně za bezpečnou zemi původu, a který lze považovat za takovou zemi i v případě stěžovatele samotného. Krajský soud pak správně shledal zákonnost takového rozhodnutí.

V bodě, jímž stěžovatel napadl porušení správního řádu žalovaným při zjišťování skutkového stavu a nedostatečného odůvodnění ve vztahu k neudělení azylu dle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, je kasační stížnost nepřijatelná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.): opírá se totiž o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl.

Nepřípadná je též námitka, že krajský soud nepřezkoumal, zda byly žalovaným dodrženy meze správního uvážení při neudělení humanitárního azylu. Řízení o žalobách ve správním soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), která znamená, že soud se při přezkumu správního rozhodnutí (s výjimkou taxativně stanovených případů) omezuje pouze na posouzení existence důvodů nezákonnosti správního rozhodnutí, které žalobce dovozuje. V daném případě žalobce porušení § 14 zákona o azylu v žalobě nenamítal, krajský soud se tak touto otázkou nemusel vůbec zabývat. Pokud zjišťoval, zda v daném případě byly splněny důvody pro udělení humanitárního azylu, pak tak činil nad rámec rozsahu přezkumu správního rozhodnutí, k němuž je povolán, aniž by jakékoliv zjištění v tomto směru mohlo mít vliv na konečný výrok rozhodnutí o žalobě.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny stěžovatelovy námitky dílem nedůvodnými, dílem nepřijatelnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Žalobci byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení a v písemném podání týkajícím se věci samé ze dne 2. 5. 2005, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 2 x 1 000 Kč a 2 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2 150 Kč.

Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu